

Living, Dying, and Fighting to Make a Kiddush Hashem

ויקרא כ"ב:ל"א

(לא) ושמרתם מצותי ועשיתם אתם אני ד' (לב) ולא תחללו את-שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ד' מקדשכם: (לג) המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני ד'.

רמב"ן שם

וטעם: ונקדשתי בתוך בני ישראל – על דעת רבותינו (ספרא ויקרא כ"ב:ל"ב): מצות עשה שנקדש את שמו במצות, ליהרג עליהן ולא נעבור. וזה טעם: המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים, שהוא טעם יכלול כל המצות שראוי לקדש שמו בכלן, בעבור שאנחנו עבדיו אשר גאלנו ממצרים.

רמב"ם ספר המצוות מצוות עשה ט

היא שצונו לקדש את שמו והוא אמרו "ונקדשתי בתוך בני ישראל" (ויקרא כ"ב:ל"ב). וענין זאת המצוה אשר אנחנו מצווים לפרסם האמונה הזאת האמתית בעולם ושלא נפחד בהיזק שום מזיק ואע"פ שבא עלינו מכריח לבקש ממנו לכפותנו שלא נשמע אליו אבל נמסור עצמנו למיתה ולא נתעהו לחשוב שכפרנו אע"פ שלבותינו מאמינים בו יתעלה. וזאת היא מצות קדוש השם המצווים בה בני ישראל בכללם, רוצה לומר התרת עצמנו למות ביד האנס בעבור אהבתו יתעלה וההאמנה באחדותו כמו שעשו חנניה מישאל ועזריה בזמן נבוכדנצר הרשע כשצוה להשתחות לצלם והשתחוּו לו כל ההמון וישראל בכלל ולא היה שם מקדש שם שמים אבל פחדו הכל והיתה בזה חרפה לכל ישראל על אשר אבדה זאת המצוה מכללם.

רמב"ם ספר המצוות מצוות לא תעשה ס"ג

שהזהירנו מחלול השם והוא הפך קדוש השם שנצטוינו בו שקדם באורו בתשיעית ממצות עשה, והוא אמרו יתברך "ולא תחללו את שם קדשי" (ויקרא כ"ב:ל"ב), והעון הזה יחלק לשלשה חלקים שנים כוללים והאחד מיוחד. ואולם החלק האחד הכולל כל מי שבקשו ממנו לעבור על דבר ממצות בשעת השמד והיה האונס מתכוין להעביר בין מצות קלות בין חמורות, או מי שיבוקש ממנו שיעבור על ע"ז וגילוי עריות ושפיכות דמים ואפילו שלא בשעת השמד, הנה הוא חייב להתיר נפשו ויהרג ואל יעבור כמו שבארנו בט' ממצות עשה. ואם עבר ולא נהרג כבר חלל את השם ועבר על לאו זה. ואם היה העובר במקום הרבים כלומר בעשרה מישראל כבר חלל את השם ברבים ועובר על לאו "ולא תחללו את שם קדשי" (ויקרא כ"ב:ל"ב) וחטאו גדול מאד אבל אינו לוקה בעבור שהוא אנוס, כי אין לבית דין לקיים גדר מלקות או מיתה אלא במזיד ברצון ועדים והתראה.

רמב"ם יסודי התורה פרק ה

(ד) כל מי שנאמר בו יעבור ואל ייהרג ונהרג ולא עבר, הרי זה מתחייב בנפשו. וכל מי שנאמר בו ייהרג ואל יעבור, ונהרג ולא עבר, הרי זה קידש את השם, ואם היה בעשרה מישראל, הרי זה קידש את השם ברבים, כדניאל חנניה מישאל ועזריה, וכו' עקיבה וחבריו. ואלו הם הרוגי מלכות שאין מעלה על מעלתם, ועליהם נאמר "כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה" (תהלים מ"ד:כ"ג), ועליהם נאמר "אספו לי חסידי כורתי בריתי עלי זבח" (תהלים נ"ה):

(יא) ויש דברים אחרים שהם בכלל חילול השם, והוא שיעשה אדם גדול בתורה ומפורסם בחסידות דברים שהבריות מרננות אחריו בשבילן, ואף על פי שאינם עבירות, הרי זה חילל את השם. כגון שלוקח

ואינו נותן דמי הלקח לאלתר, והוא יש לו, ונמצאו המוכרין תובעין והוא מקיפן, או שירבה בשחוק או באכילה ושתייה אצל עמי הארץ וביניהן, או שאין דיבורו בנחת עם הבריות, ואינו מקבילן בסבר פנים יפות, אלא בעל קטטה וכעס, וכיוצא בדברים האלו, הכל לפי גדלו של חכם צריך שידקדק על עצמו ויעשה לפנים משורת הדין:

וכן, אם דקדק החכם על עצמו, והיה דיבורו בנחת עם הבריות ודעתו מעורבת עמהם, ומקבילן בסבר פנים יפות, ונעלב מהן ואינו עולבן, מכבד להם ואפילו למקילין לו, ונושא ונותן באמונה, ולא ירבה באריחות עמי הארץ וישיבתן, ולא ייראה תמיד אלא עוסק בתורה, עטוף בציצית, מוכתר בתפילין, ועושה בכל מעשיו לפנים משורת הדין, והוא שלא יתרחק הרבה ולא ישתומם, עד שיימצאו הכל מקלסין אותו ואוהבין אותו ומתאוין למעשיו, הרי זה קידש את השם, ועליו הכתוב אומר "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר" (ישעיהו מ"ט:ג):

שולחן ערוך יורה דעה קנ"ז:א

(א) כל העברות שבתורה, חוץ מעבודת כוכבים וגלוי עריות ופשיונות דמים, אם אומרים לו לאדם שיעבר עליהם או יהרג, אם הוא בצנעה יעבר ואל יהרג. ואם ירצה להחמיר על עצמו ולהרג, רשאי, אם העובד כוכבים מכון להעבירו על דת.

ש"ך שם ס"ק א

(א) רשאי – והב"ח פסק כהרמב"ם דכל מי שדינו לעבור ואל יהרג ונהרג ולא עבר ה"ז מתחייב בנפשו, וכן דעת הב"י וכן נראה דעת הרמב"ן בס' תורת האדם ומביאו הר"ן פ' יה"כ ובהג"א ממהרי"ח רפ"ק דכתובות כתבו אם רוצה להחמיר על עצמו וליהרג היכא דקי"ל יעבור ואל יהרג צ"ע אי שרי או לא ע"כ. וכתב בת"ה ס' קצ"ט והיה נראה דבפולוגתא דרבוותא אזלין לקולא באיסור סכנת נפשות כדאמרין בעלמא ספק נפשות להקל אמנם י"ל הכא דלענין קדוש השם שלא הקפידה התורה על איבוד נפשות מישראל לא ילפינן לה משאר ספיקות דלית בהו משום קידוש השם, ונראה דלפי הענין ושרואין אנו כוונתו מורין לו עכ"ל. וכתוב בהגהת סמ"ק ס' ג' דאותן קדושים ששחטו עצמן שלא סמכו דעתם לעמוד בנסיון קדושים גמורים הם וראיה משאול ומביאו ב"ח וכ"כ בב"ה בשם א"ח מיהו כ' הא"ח שם שיש חולקים שאינו יכול להרוג את עצמו ע"ש שהאריך.

משנה אבות ג:ד

רבי חנינא בן חכינאי אומר, הנעור בלילה והמהלך בדרך יחידי והמפנה לבו לבטלה, הרי זה מתחייב בנפשו.

ר' עובדיה מברטנורא שם

הרי זה מתחייב בנפשו. לפי שלילה הוא זמן למזיקים, והמהלך בדרך יחידי הוא בסכנה מפני הלסטים וכמה פגעים רעים, ואם היה מחשב בדברי תורה היתה משמרתו:

שולחן ערוך יורה דעה קט"ז:ה

להגה: וכן יזהר מכל דברים המביאים לידי סכנה, כי סכנתא חמירא מאסורא, ויש לחוש יותר לספק סכנה מלספק אסור (ב"י בשם הש"ס). ולכן אסרו לילה בכל מקום סכנה כמו תחת קיר נטוי או יחידי בלילה (שם), וכן אסרו לשנות מים מן הנקרות בלילה או להניח פיו על קלוח המים לשנות, כי דברים אלו יש בהן חשש סכנה (רמב"ם).

מסכת כתובות ק"י:

תנו רבנן הוא אומר לעלות והיא אומרת שלא לעלות כופין אותה לעלות, ואם לאו תצא בלא כתובה, היא אומרת לעלות והיא אומר שלא לעלות כופין אותו לעלות, ואם לאו יוציא ויתן כתובה.

תוספות כתובות שם

הוא אומר לעלות כו' – אינו נוהג בזמן הזה דאיכא סכנת דרכים, והיה אומר רבינו חיים דעכשיו אינו מצוה לדור בא"י כי יש כמה מצות התלויות בארץ וכמה עונשין דאין אנו יכולין ליזהר בהם ולעמוד עליהם.

שולחן ערוך אבן העזר ע"ה:

יש מי שאומר, דהא דכופין לעלות לארץ ישראל, היינו בדאפשר בלא סכנה. הלכה, מסוף המערב עד נוא אָמון אין כופין לעלות, ומנא אָמון ולמעלה כופין לעלות דרך יבשה, וגם דרך ים בימות החמה, אם אין שם לסטים.

פתחי תשובה אבן העזר שם ס"ק ו

וגם מ"ש התוס' שם דאינו נוהג בזמנה"ז דאיכא סכנת דרכים הא ודאי דאף בזמן הבית כל שהיה בו משום סכנה גלויה לא נאמר לכופ לעלות וזה משתנה לפי הזמן וכבר כתב המבי"ט ח"ב סי' רי"ו הכלל בזה כשכל הסוחרים אינם נמנעים יכולים לכופ כו'

בית יוסף שם

(ח) שאלה לא"א הרא"ש ז"ל ראובן שטוען שקודם הנשואין התנה עם אשתו וכו' בכלל ל"ה סימן ב' כתב ה"ר שלמה בן הר"ש בר צמח דדבר פשוט דהא דכופין לעלות לא"י היינו בדאפשר בלא סכנה דאי איכא סכנה אסור לסכן עצמו הילכך בזמן הזה בארצות הללו כל שהוא מסוף המערב עד נוא אָמון אין כופין לעלות ומנא אָמון למעלה כופין לעלות דרך יבשה וגם דרך ים בימות החמה אם אין שם לסטים

שו"ת משפט כהן (ענייני ארץ ישראל) סימן קמג

אבל להצלת כלל ישראל י"ל דאין צריך הוראת ב"ד, דפשוט הוא דהוי למגדר מילתא, וע"כ התירה יעל לעצמה בלא ב"ד. ובזה י"ל ג"כ דאזדא ראי' מאסתר אפילו בלא סברא דכלל ישראל, דשם עשתה ע"פ הוראת מרדכי, דהוי כב"ד, ומותר בודאי בתור הוראת שעה, אבל בלא היתר ב"ד י"ל דהדרין לכלליו, דאין לך דבר העומד נגד וחי בהם, אלא דמסברא פשוט הוא דלכלל ישראל א"צ היתר ב"ד, וכמש"כ מיעל

שו"ת היכל יצחק אורח חיים סימן לט (הרב יצחק הרצוג)

והנה אני כבר הבאתי בקונטריסי הנ"ל שאני מסתמך על קודמי הגאון החסיד זצוק"ל. בשו"ת משפט כהן, אבל קיצרתי, וגם מסקנה זאת מבוססת על דבריו זצ"ל שם, תשובות קמ"ב, קמ"ד, ושם ישנן שתי מסקנות הללו: (א) שרוב האומה יש לו דין מלך, (ב) שלהצלת ישראל כולו, אף אם לא מדין מלחמה, חייבים להעמיד א"ע בסכנה בתורת הוראת שעה למיגדר מילתא...

אבל בנוגע לירושלים, הרי"ז הצלת ישראל מסכנת מות ורעב כאחד, שהם אינם מניחים להביא שום מזון לירושלים, ויש לדון שאלו המגינים על עיר הקדש, ת"ו, הם מקיימים מצות כיבוש, ואם כי האיזור הזה לא יהי' לנו לגמרי, מכ"מ נהי' בו כח גדול כי אנחנו הרוב. ומטרת האויבים כפי שידוע לי בבירור היא, להכריח את הנשארם לאחר שיעשו ח"ו הרג רב לברוח מירושלים. והכיבוש של הקסטל וכדומה הוא להפר מזימתם הרצחנית לעקור אותנו מכאן. ולהלחם כדי שתהא ישיבה בעיה"ק תכלית הדבר הוא, שנשאר

יושבים ומשתקעים בה, וזוהי מצוה כמו כיבוש לכתחילה. (וגם זהו קיום היהדות כולה, ודי לחכימה ברמיזא). אבל כאן אנו דנים מהנקודה של כיבוש, ואומר אני שזהו בכלל כיבוש, היינו לקיים את הישוב. ובפרט בציון בית חיינו וכו'. ומה שנוגע לכיבוש כפרים ערביים באיזור הערבי, הנה, אם המטרה בזה היא לא לשם כיבוש גמור, אלא שעי"כ מחלישים כחות האויב זה עצמו בכלל כיבוש ירושלים, כדי שנוכל להחזיק עכ"פ החלק שסוף סוף יהי לנו ב"ה. ובזה מוכרחים אנו לסמוך על הממחים/המומחים/ מביני המלחמה בכללותה.

From Rav Kook and Rav Herzog, we learn that defending the land of Israel is not only a mitzvah during an actual battle. Rather, we simply need to defend our territory. By not having a homeland, we are putting ourselves in danger.

Daniel Perez (הי"ד) "The Pain and the Privilege"

When I went to Poland in high school, I understood the price we paid for not having a state; now that I'm able to defend my country and people and home - it's my responsibility. If not me, then who? מי לא אני אז מי